

Борканюк Олексій Олексійович (11.01.1901 – 03.10.1942) – один з керівників Закарпатської крайової організації Комуністичної партії Чехословаччини, Герой Радянського Союзу (посмертно). Народився в с.Ясіня Марамороського комітату (Рахівський район Закарпатської області України) в сім'ї лісоруба. Закінчив початкову школу в Ясіня, Мукачівську торговельну академію, а згодом факультет журналістики Харківського Комуністичного університету ім.Артема (1926-1929). Після повернення з Радянського Союзу його обирають секретарем Закарпатського крайкому комсомолу, а в 1933 секретарем Закарпатського крайкому КПЧ. Обирався депутатом чехословацького парламенту від цієї партії (1935-1938), делегатом від комуністів на VII Конгрес Комінтерну (1935). Редагував комуністичні видання «Карпатська правда» (1929-1933), «Працююча молодь» (1930-1936). Автор численних статей, в яких виступав проти денационалізації українців Закарпаття, відстоював рідну мову і культуру. На жаль, ідеалізував становище робітників і селян в Радянській Україні; замовчуючи голод 1932-1933 і сталінські репресії, чим спричинився до масових переходів угорсько-радянського кордону в 1939-1941. У період існування Карпатської України О.Б. лояльно ставився до автономного уряду. Офіційний орган УНО газета «Нова свобода», очолювана А.Волошином, теж не піддавала критиці закарпатських комуністів. Після заборони чехословацьким урядом КПЧ чимало комуністів вступили в ряди Карпатської Січі. Свої думки щодо Карпатської України О.Б. згодом виклав у великій за обсягом статті «Про становище Закарпатської України напередодні окупації хортистською Угорщиною» (1940). Після окупації Карпатської України угорськими військами емігрував до Радянського Союзу (1939). У січні 1941 одержав радянське громадянство, а з 3 липня 1941 його призвали до військової служби в Радянській армії. Навчившись парашутній справі, він очолив десантну групу із шести чоловік, яка 4 січня 1942 була десантована в Карпатах. Після невдалого десантування О.Б. деякий час переховувався в родичів, а 12 лютого 1942 був заарештований. Суд начальника штабу Угорської королівської армії 25 вересня 1942 засудив О.Б. до смертної кари. Прохання про помилування було відхилене. Страчений у Будапештській в'язниці.

Література: Гранчак І. Олекса Борканюк – полум'яний борець за визволення трудящих Закарпаття. – К.: Держполітвидав УРСР, 1956. – 96 с.; його ж: Олекса Олексійович Борканюк. – Ужгород: Карпати, 1974. – 96 с.; Довганич О.Д. Роки лихоліття. Невідомі сторінки і трагічні долі: історико-красознавчі статті і нариси. – Ужгород: Патент, 1995. – С.72-83; Павленко Г. Діячі історії, науки і культури Закарпаття. Малий енциклопедичний словник. – Ужгород, 1999. – С.26-27; Магочій П.Р. Формування національної самосвідомості: Підкарпатська Русь (1848-1948). – Ужгород, 1994. – С.173-174. **М.М.Вегеш**